

7.5.2012

Dnro 1422/4/11

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Mikko Sarja

YLEINEN EDUNVALVOJA LAIMINLÖI ANTAA PÄÄMIEHELLEEN KÄYTTÖVAROJA

1 KANTELU

Kantelijat pyysivät 3.4.2011 päivätyssä kirjeessään eduskunnan oikeusasiamiestä tutkimaan toiselle kantelijalle määrättyjen edunvalvojen menettelyä. Kyse oli muun muassa käyttövarojen ja vuokrien maksamisesta sekä tietojen saamisesta asioiden hoitamisesta. Kantelussa tuotiin esiin myös hoitokorvausten maksaminen ja huonekalujen hankkiminen, minkä lisäksi oikeusasiamiestä pyydettiin ryhtymään toimenpiteisiin edunvalvojen vaihtamiseksi.

- - -

3 RATKAISU

3.1 Käyttövarojen maksaminen päämiehelle

3.1.1 Asiakirjoista ilmeneviä tietoja

Kantelun mukaan päämiehelle ei ollut maksettu käyttövaroja koko edunvalvonnan aikana. Kun käyttövarojen maksamista oli vaadittu yleiseltä edunvalvojalta, hän oli avannut päämiehelle käyttövaratilin ja siirtänyt sinne 160 euroa. Seitsemän kuukauden tilittämättömiä käyttövaroja ajalta 12.8.2010–31.3.2011 päämiehelle ei kuitenkaan kantelun mukaan ollut suostuttu maksamaan taannehtivasti.

Johtavan yleisen edunvalvojan selvityksen mukaan sosiaalitoimistolla 24.5.2011 järjestetyn päämiehen asioiden hoitoa käsitelleen kokouksen jälkeen yleinen edunvalvoja oli päättänyt maksaa päämiehelle perustetulle käyttövaratilille kertasuorituksena ajalta 1.10.2010–31.5.2011 yhteensä 8 x 90 euroa – 180 euroa (jotka oli maksettu jo 28.3.) eli yhteensä 540 euroa.

Yleisen edunvalvojan selvityksen mukaan käyttövaroja tai ylläpitokuluja koskeneita yhteydenottoja ei ollut tullut ennen kevättä 2011. Tuon yhteydenoton jälkeen päämiehen talousasiat oli suunniteltu niin, että hänen tulonsa riittävät kuluihin, ja samalla oli laskettu takautuvasti edunvalvonnan alkamisesta lukien, mikä on käyttövarojen ja mikä ylläpitokulujen osuus. Käyttövarat oli siirretty päämiehen käyttövaratilille.

Maistraatin lausunnon mukaan edunvalvonnan alkuvaiheessa oli ollut käytännössä epävarmaa, muuttaako päämies ryhmäkotiin. Maistraatin käsityksen mukaan yleinen edunvalvonta oli ollut epätietoinen siitä, missä päämies oli todella asunut ja mihin käyttövaroja olisi tullut maksaa. Päämiehen asumisesta päättävä edunvalvoja oli nimittäin päättänyt, että päämies asuu ryhmäkodissa, kun taas päämiehen äidin mukaan päämies oli asunut hänen luonaan. Tilanne oli maistraatin mukaan selkiytynyt keväällä 2011.

3.1.2

Oikeudellisen arvioinnin lähtökohdat

Edunvalvojan on holhoustoimilain 37 §:n 1 momentin mukaan hoidettava päämiehensä omaisuutta sillä tavoin, että omaisuus ja sen tuotto voidaan käyttää päämiehen hyödyksi ja tyydyttämään hänen henkilökohtaisia tarpeitaan. Tässä tehtävässään edunvalvojan tulee tunnollisesti pitää huolta päämiehen oikeuksista ja edistää hänen parastaan. Saman lain 38 §:n 1 momentin mukaan päämiehen vallintaan on jätettävä hänen tarpeisiinsa ja muihin olosuhteisiin nähden kohtuullisena pidettävä määrä käyttövaroja.

Viimeksi mainitun säännöksen perusteluiden mukaan käyttövarat on tarkoitettu päämiehen vapaasti vallittaviksi, eikä edunvalvoja ole vastuussa niiden käytöstä (HE 146/1998 vp, s. 49). Oikeuskirjallisuudessa on tosin katsottu, että edunvalvojan tulee tarkkailla sitä, että käyttövarat käytetään nimenomaan päämiehen eikä jonkun muun tarpeisiin (ks. Heikkinen – Heusala – Mäkelä – Nuotio: Holhoustili, 2003, s. 45). Käyttövarasäännöksellä on pyritty toteuttamaan näkemystä, jonka mukaan edunvalvontaan joutumisen tulisi mahdollisimman vähän näkyä jokapäiväisissä tilanteissa. Säännös liittyy myös omaisuuden hoitoa koskevaan perussääntöön, jonka mukaan omaisuutta on hoidettava nimenomaan päämiehen hyödyksi (HE 146/1998 vp, 49).

Vaikka päämies olisi omaisuutensa vallintaan nähden passiivinen, edunvalvojan tulee holhoustoimilakia koskevan hallituksen esityksen mukaan tästä huolimatta aktiivisesti huolehtia siitä, että päämies kuitenkin saa ne käyttövarat, joihin hän lain mukaan on oikeutettu. Harkittaessa käyttövarojen kohtuullisuutta on otettava huomioon muun muassa ne olosuhteet, joissa edunvalvonassa oleva elää, sekä ne tottumukset, jotka hän on elämänsä aikana omaksunut. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota hoidollisiin tavoitteisiin. Käyttövarojen avulla voidaan useassa tapauksessa tukea päämiehen kuntoutusta. Tämän ohella käyttövaroilla on suuri merkitys päämiehen elämän laadun kannalta (ks. HE 146/1998 vp, s. 49).

Jotta edunvalvoja voisi huolehtia siitä, että päämiehen varoja käytetään hänen hyväkseen, edunvalvojalla tulee olla hyvä tuntemus päämiehen henkilökohtaisista olosuhteista (HE 146/1998 vp, s. 51). Holhoustoimilain 43 §:n perusteella edunvalvojan on pyrittävä toimimaan yhteistyössä päämiehensä kanssa. Tämä koskee myös käyttövarojen määrän arvioimista. Edellä mainitun lainkohdan mukaan päämiehen mielipidettä ei kuitenkaan tarvitse tiedustella, mikäli päämies ei kykene ymmärtämään asian merkitystä. Välttämättä päämies ei kaikissa tapauksissa terveydentilansa takia kykenekään antamaan edunvalvojalle kaikkea tarpeellista tietoa henkilökohtaisista olosuhteistaan ja käyttövarojen määrään mahdollisesti vaikuttavista seikoista. Tämän vuoksi käyttövarasäännöksen perusteluissa onkin pidetty aiheellisena, että edunvalvoja käyttövarojen määrästä päättäessään antaa suuren arvon päämiehensä hoidosta vastaavien henkilöiden mielipiteelle (HE 146/1998 vp, s. 49).

Holhoustoimilain 25 §:n 2 momentin nojalla edunvalvoja voi ottaa *vajaavaltaisen* käyttövarat haltuunsa vain, jos edunvalvoja katsoo päämiehen käyttävän oikeuttaan tavalla, joka on selvästi vastoin hänen etuaan tai jos siihen on ilmeinen vaara. Tämäkään säännös ei oikeuta edunvalvojaa

epäämään vajaavaltaiselta niitä käyttövaroja, jotka hänelle kuuluvat 38 §:n 1 momentin nojalla. Käyttövarojen ottaminen edunvalvojan hoidettavaksi voi hallituksen esityksen mukaan koskea ainoastaan käyttövaroista kertynyttä, vajaavaltaisen tarpeisiin nähden liiallisena pidettävää säästöä (HE 146/1998 vp, s. 40).

3.1.3

Kannanotto

Kaikilla edunvalvonnassa olevilla täysi-ikäisillä päämiehillä on oikeus henkilökohtaisiin oloihin nähden kohtuullisiin käyttövaroihin riippumatta siitä, onko heidän toimintakelpoisuuttaan rajoitettu vai ei. Holhoustoimilaki mahdollistaa vain vajaavaltaisen päämiesten käyttövarojen haltuun otton, ja tämänkin vain tietyin poikkeuksellisin edellytyksin. Lisäksi on huomattava, että tämäkään poikkeussääntely ei mahdollista sitä, että käyttövaroja ei lainkaan annettaisi päämiehelle.

Käytettävissäni olleesta aineistosta ei ilmene, että toisena kantelijana olevan päämiehen toimintakelpoisuutta olisi rajoitettu tavalla, jolla hänen oikeuteensa käyttövaroihin voitaisiin oikeudellisesti kestävästi perusteltavissa olevalla tavalla puuttua. Korostan myös sitä, että päämiehen asiakirjoista ilmenevällä kehitysvammaisuudellakaan ei siten nyt sinänsä ole merkitystä käyttövarojen antamisen näkökulmasta.

Olen pyytänyt erikseen selvitystä siitä, miksi päämiehelle ei ollut edunvalvonnan alkamisesta eli 9.9.2010 lukien useaan kuukauteen maksettu käyttövaroja vaan niitä oli jälkikäteen maksettu taannehtivasti kertasuorituksena. Yleinen edunvalvoja on selvityksessään vain tuonut esiin sen, että asiasta ei ollut aiemmin esitetty pyyntöjä kuin vasta keväällä 2011. Vasta tämän jälkeen asia oli arvioitu ja käyttövaroja oli maksettu 25.5.2011 kertasuorituksena taannehtivasti kahdeksalta kuukaudelta eli ajalta 1.10.2010–31.5.2011. Tätä ennen päämiehelle oli tosin 28.3.2011 maksettu kahden kuukauden käyttövaroja vastaava osuus.

Asiassa on siten selvää, että päämiehelle ei ollut kuuden kuukauden aikana annettu säännöllisesti käyttövaroja niin, että hän olisi täysin vapaasti voinut määrätä niiden käytöstä ja suunnitella niiden perusteella toimintaansa ja mahdollisia henkilökohtaisia hankintojaan. Yleinen edunvalvoja ei myöskään ollut omatoimisesti huolehtinut käyttövarojen maksamisesta, vaan se oli hänen selvityksestään pääteltävissä olevalla tavalla jäänyt yleiselle edunvalvojalle erikseen esitetyn pyynnön varaan. Käyttövarojen antamisvelvollisuus ei kuitenkaan voi olla riippuvainen tällaisista päämiehen tai hänen omaistensa pyynnöistä, vaan edunvalvojan tulee huolehtia asiasta omatoimisesti silloinkin, kun päämies pysyy asian suhteen passiivisena. Edunvalvojan omatoimisuutta korostaa jo se perimmäinen lähtökohta, että edunvalvonnassa olevien päämiesten edellytykset – kuten nyt kehitysvamman johdosta – peräänkuuluttaa omia oikeuksiaan ovat usein muita ihmisiä heikommat.

Laissa ei sinänsä ole säädetty siitä, miten usein käyttövaroja tulee päämiehelle antaa, koska tarve vaihtelee päämiehittäin tapauskohtaisesti. Muutenkaan käyttövaroihin liittyvistä menettelyllisistä kysymyksistä ei ole erikseen säädetty. Edunvalvonnan laillisuusvalvonnassa tekemieni havaintojen mukaan on kuitenkin hyvin yleisesti tapana, että käyttövaroja annetaan päämiehelle esimerkiksi pienemmissä erissä viikoittain tai suuremmissa erissä kuukausittain. Lähtökohtana voidaan joka tapauksessa pitää käyttövarojen maksamisen säännöllisyyttä, koska käyttövarat on tarkoitettu nimenomaan päämiehen omaan käyttöön ja niillä on siten suuri merkitys päämiehen elämän laadun kannalta. Yhtä lailla on tärkeää, että päämies voi luottaa siihen, että käyttövarat maksetaan säännöllisesti sen mukaan kuin ennalta on sovittu. Jos maksatukseen jostakin syystä tulee muutoksia, siitä tulee pyrkiä ilmoittamaan ennalta päämiehelle.

Sinänsä en voi ottaa kantaa siihen, mikä käyttövarojen määrän tulisi kulloinkin olla. Todettakoon myös, että laissakin on vain hyvin niukasti ohjeita käyttövarojen määrän arvioimisen varalle. Kyse on aina tapauskohtaisesta harkinnasta, jossa on otettava huomioon muun muassa ne olosuhteet, joissa päämies elää, sekä ne tottumukset, jotka hän on elämänsä aikana omaksunut. Lisäksi käyttörahan määrä riippuu luonnollisesti myös päämiehen tulojen ja menojen määrästä.

Käytettävissäni olleista asiakirjoista ei ilmene, oliko yleinen edunvalvoja holhoustoimilain mukaisen yhteistoimintavelvoitteen mukaisesti pyrkinyt keskustelemaan käyttövaroista päämiehensä tai muiden sellaisten henkilöiden kanssa, joilla voisi olla asian arvioinnin kannalta hyödyllistä tietoa päämiehen henkilökohtaisista tarpeista, totumuksista ja mieltymyksistä.

Yleinen edunvalvoja ei ole muutenkaan tuonut esiin minkäänlaisia päämiehen henkilökohtaisista tarpeista tai olosuhteista lähteviä tapauskohtaisia perusteluja sille, miksi käyttövaroja ei ollut annettu päämiehelle edunvalvonnan alkamisesta lukien useaan kuukauteen. Todettakoon myös, että koska käyttövaroja oli sittemmin kuitenkin voitu maksaa taannehtivasti jokaiselta kuukaudelta edunvalvonnan alkamisesta lukien, minun ei käytettävissäni olleen aineiston perusteella ole aihetta olettaa, että käyttövarojen maksamatta jättäminen olisi johtunut päämiehen heikosta taloudellisesta tilanteesta. Sinänsä yleinen edunvalvoja ei ole edes vedonnut päämiehen taloudelliseen tilanteeseen perusteena maksamattomuudelle.

Yleinen edunvalvoja ei siten ole esittänyt käyttövarojen maksamattomuudelle sellaisia hyväksyttäviä perusteita, jotka olisi mahdollista ottaa asian laillisuusvalvonnallisessa arvioissa huomioon. En myöskään voi pitää asian arvioinnissa merkityksellisinä niitä syitä, jotka maistraatin käsityksen mukaan mahdollisesti olivat johtaneet käyttövarojen antamatta jättämiseen. Jos päämiehelle olisi edunvalvonnan alkaessa avattu käyttövaratili, päämiehen asuinpaikalla ei olisi ollut merkitystä. Joka tapauksessa päämiehen todellinen asuinpaikka – sikäli kuin sillä olisi voinut olla käytännön merkitystä käyttövarojen antamisen kannalta – olisi joka tapauksessa ollut kuitenkin helposti selvitettävissä jo siitä syystä, että vaihtoehtoja lienee ollut käytännössä vain kaksi: asunto ryhmäkodissa tai päämiehen äidin asunto.

Edellä todetun perusteella katson yleisen edunvalvojan – jättäessään antamatta päämiehelleen käyttövaroja – menetelleen holhoustoimilain 38 §:n 1 momentin ja samalla 37 §:n 1 momentissa säädetyn päämiehen edun vastaisesti. Toimenpiteeni ilmenee kohdassa 4.

3.2

Vuokrien maksaminen

3.2.1

Asiakirjoista ilmeneviä tietoja

Kantelun mukaan päämies ei ollut viihtynyt viranomaisten hänelle järjestämässä kehitysvammaisille tarkoitettussa ryhmäkodissa, vaan hän oli muuttanut omasta tahdostaan kotiin äitinsä luo heti täysi-ikäiseksi tultuaan. Kotiin muutosta huolimatta päämiehen tililtä oli kuitenkin kuukausittain maksettu vuokra ja ruokailumaksut aiempaan asuinpaikkaan, vaikka asumisasiota varten määrätty edunvalvoja oli tiennyt muutosta.

Asumisasiota varten määrätty edunvalvoja on selvityksessään todennut muun muassa, että hänellä ja päämiehen äidillä on ollut erilaiset näkemykset päämiehen edusta. Selvityksestä ilmenee myös, että edunvalvoja oli keskustellut asumisasiasta myös päämiehensä kanssa, joskin edunvalvoja on kyseenalaistanut päämiehensä oman tahdon asiassa. Edunvalvojan näkemyksen mu-

kaan ryhmäkodissa asuminen olisi itsenäistymisen harjoittamisen ja lähiverkoston tasapuolisen yhteyden pitämisen näkökulmasta ollut päämiehen edun mukaista. Tämän vuoksi ryhmäkodin huonetta oli pidetty päämiehelle varattuna siltä varalta, että edunvalvoja ja päämiehen äiti olisivat päässeet yhteisymmärrykseen siitä, mikä on päämiehelle paras ja objektiivisin ratkaisu. Sittemmin asunto oli irtisanottu 1.5.2011 lukien.

Perhepalvelupäällikön selvityksen mukaan asuntoa oli pidetty päämiehelle, koska asunnoista oli ollut pula, asunto oli ollut päämiehelle sopiva ja hän oli sen myös itse hyväksynyt ja ollut siihen tyytyväinen. Tavoitteena oli ollut, että päämies olisi palannut asumaan tuohon asuntoon. Asunto oli sittemmin kuitenkin irtisanottu, kun tietoon oli tullut, että päämies muuttaa Ylitorniolle mennäkseen siellä kouluun.

Johtavan yleisen edunvalvojan selvityksen mukaan asunto oli irtisanottu, koska päämiehen äidiltä saadun tiedon mukaan koulun alkamisen vuoksi päämiehellä ei olisi jatkossa tarvetta asua Kajaanissa neljään vuoteen. Johtavan yleisen edunvalvojan mukaan taloudellisia asioita varten määrätty edunvalvoja oli sitä ennen maksanut asunnon vuokrat vuokrasopimuksen mukaisesti ja asiaan kuuluvalla tavalla hakenut asumistukea ryhmäkodissa asumiseen.

Yleisen edunvalvojan selvityksen mukaan edunvalvontatoimistoon oli lastensuojelusta ilmoitettu, että päämiehelle oli varattu asunto ryhmäkodista. Asunto oli vuokrattu siksi, että päämies itsenäistyisi ja ryhtyisi asumaan omissa asunnoissaan.

Maistraatti on puolestaan lausunnossaan todennut muun muassa, että asumisasiota varten määrätyn edunvalvoja tehtävänä on ollut edustaa päämiestä sellaisissa tämän asumista koskevissa asioissa, joiden merkitystä päämies ei itse kykene ymmärtämään. Maistraatti on myös viitannut edunvalvojan määräämistä koskevan käräjäoikeuden päätöksen perusteluihin, joiden mukaan päämies ei kykene itsenäiseen tahdonmuodostukseen tilanteessa, jossa hänen läheistensä näkemykset ovat riittävät. Maistraatin käsityksen mukaan päämiehen vanhemmilla on ollut keskenään erilaisia näkemyksiä siitä, missä päämiehen tulisi asua. Maistraatin mukaan edunvalvojalla on tässä tilanteessa ollut kelpoisuus päättää päämiehen asuinpaikasta, eikä edunvalvoja ole maistraatin mukaan toiminut tehtävässään päämiehen edun vastaisesti. Yleinen edunvalvoja on puolestaan maistraatin mukaan hoitanut päämiehen asumiseen liittyneitä taloudellisia asioita toisen edunvalvojan tekemien päämiehen asumista koskeneiden valintojen mukaisesti, eikä yleinen edunvalvojakaan ole maistraatin mukaan näin toimiessaan menettellyt päämiehen edun vastaisesti.

3.2.2

Oikeudellisen arvioinnin lähtökohdat

Edunvalvojalla on holhustoimilain 29 §:n 1 momentin mukaan kelpoisuus edustaa päämiestä tämän omaisuutta ja taloudellisia asioita koskevissa oikeustoimissa, jollei tuomioistuimien ole tehtävää antaessaan toisin määrännyt tai jollei toisin ole säädetty. Saman pykälän 2 momentin mukaan, jos tuomioistuimien on niin määrännyt, edunvalvojalla on oikeus edustaa päämiestä sellaisessa tämän henkilöä koskevassa asiassa, jonka merkitystä päämies ei kykene ymmärtämään.

Täysi-ikäiselle määrätyn edunvalvojan tulee holhustoimilain 42 §:n mukaan huolehtia siitä, että päämiehelle järjestetään sellainen hoito, huolenpito ja kuntoutus, jota on päämiehen huollon tarpeen ja olojen kannalta sekä päämiehen toivomukset huomioon ottaen pidettävä asianmukaisena.

3.2.3

Kannanotto

Ensiksi on syytä arvioida oikeusasiamiehen toimivaltuuksia kantelussa tarkoitettuihin edunvalvojiin nähden. Päämiehelle on nyt määrätty kaksi edunvalvojaa, toinen taloudellisia ja toinen asumista koskevia asioita varten. Ensiksi mainittuja asioita on hoitanut yleinen edunvalvoja. Jälkimmäisiä asioita varten päämiehelle on määrätty edunvalvojaksi kaupungin sosiaalityöntekijänä toimiva henkilö. Sosiaalityöntekijän ominaisuudessa hän olisi sinänsä oikeusasiamiehen toimivaltuuksia määrittävän perustuslain 109 §:n 1 momentin tarkoittama virkamies tai julkisyhteisön työntekijä. Nyt on kuitenkin kyse hänen toiminnastaan tuomioistuimen tiettyä asiaa varten määrämänä edunvalvojana. Hän ei siten tässä ominaisuudessaan ole toiminut oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluvana holhoustoimen edunvalvontapalveluiden järjestämisestä annetun lain tarkoittamana yleisenä edunvalvojana. Tämän vuoksi en nyt ole toimivaltainen arvioimaan kyseisen asumisasiaa varten määrätyn edunvalvojan menettelyä tässä asiassa. Sen sijaan taloudellisia asioita varten määrätyn yleisen edunvalvojan osalta olen toimivaltainen ja totean asiassa seuraavan.

Asiakirjoista ilmenee, että päämies oli muuttanut ryhmäkodin asunnosta äitinsä luokse elokuussa 2010, mutta tuo asunto oli irtisanottu vasta 1.5.2011 lukien. Taloudellisesta näkökulmasta tilanne oli siten sinänsä ollut usean kuukauden ajan sellainen, että vuokraa oli maksettu asunnosta, jota päämies ei ollut tosiasiallisesti käyttänyt.

Taloudellisia asioita varten määrätyn yleisen edunvalvojan on tullut huolehtia asuinpaikasta aiheutuneiden kustannusten maksamisesta niiden ratkaisujen perusteella, joita edellä mainittu toinen edunvalvoja oli oman kelpoisuutensa puitteissa tehnyt. Yleinen edunvalvoja ei siten edes olisi voinut omavaltaisesti jättää vuokria maksamatta tai irtisanoa vuokrasopimusta. Tämän vuoksi minulla ei nyt ole perusteita moittia hänen menettelyään.

3.3

Tietojen saaminen

Kantelun mukaan päämieheltä olisi pimitetty tiedot hänelle kuuluvista rahoista ja tilitapahtumista, jos asiaan ei olisi erikseen puututtu. Hankituissa selvityksissä ei asiaan ole otettu kantaa.

Asiaa koskevasta sääntelystä totean, että edunvalvojan on holhoustoimilain 39 §:n 3 momentin mukaan pyynnöstä selvitettävä päämiehelle tämän taloudellista asemaa ja toimenpiteitä, joihin edunvalvoja on ryhtynyt omaisuutta hoitaessaan.

Sääntely lähtee siten siitä, että päämiehellä on *pyynnöstä* oikeus saada tietoja edunvalvojaltaan. Kuten kantelustakin ilmenee, tietoja oli sittemmin annettu päämiehen mentyä äitinsä kanssa tapaamaan yleistä edunvalvojaa.

Laissa ei ole edunvalvojalle säädetty velvoitetta toimittaa tietoja päämiehelle tämän asioiden hoitamisesta automaattisesti ilman pyyntöä. Koska asiassa ei siten tältä osin ilmennyt aiheutta epäillä yleisen edunvalvojan lainvastaista menettelyä eikä velvollisuuden laiminlyöntiä, en ole pitänyt tarpeellisena selvittää asiaa enemmälti, eikä kirjoitus siten tältä osin johda toimenpiteisiini.

3.4

Muut väitteet

Mitä tulee kantelussa esitettyyn näkemykseen siitä, että päämiehen äidille kuuluisi korvaus siltä ajalta, jonka tämä on päämiestä hoitanut päämiehen kotona asumisen ajan, totean johtavan yleisen edunvalvojan selvityksestä ilmenevän, että päämiehen äidille on jo päätetty maksaa korvaus päämiehen kotona asumisesta. Tämän vuoksi en katso aiheelliseksi lausua asiasta enemmälti.

Kantelussa on myös katsottu, että päämiehelle tarpeettomasti hankittujen huonekalujen hinta tulisi palauttaa päämiehelle. Johtavan yleisen edunvalvojan selvityksen mukaan päämiehen itenäistymisvaroilla ryhmäkodin asuntoon hankitut huonekalut ovat tallessa päämiehen isän omakotitalon varastossa. En lähtökohtaisesti pidä päämiehen edun vastaisena hankkia päämiehelle tämän asuntoon huonekaluja. Sitä, että asunnossa olleet huonekalut olivat sittemmin käytännössä kuitenkin käyneet tarpeettomiksi, ei mielestäni voida lukea yleisen edunvalvojan viaksi tavalla, joka antaisi aihetta toimenpiteisiin. Tältäkin osin kyse on ennen muuta edellä kohdassa 3.2. esiin tulleesta asuinpaikkaa koskeneesta erimielisyydestä.

Mitä tulee matkakulujen korvaamiseen, yleinen edunvalvoja on selvityksessään tuonut esiin sen, että tilanne on hänen käsityksensä mukaan nyt toinen kuin vuosi sitten, ja päämiehen matkoista ym. on sovittu päämiehen äidin kanssa. Maistraatin mukaan tältä osin asiassa on kyse siitä, että yleinen edunvalvoja oli hoitanut päämiehen taloudellisia asioita asumisasioita varten määrätyn edunvalvojan tekemien valintojen mukaisesti, mitä ei maistraatin mukaan voida pitää päämiehen edun vastaisena, vaikka tilanne ei käytännössä olekaan ollut viimeksi mainitun edunvalvojan tekemien ratkaisujen mukainen. En katso aiheelliseksi ottaa asiaan tässä yhteydessä enemmälti kantaa.

Edunvalvojen vaihtamista koskeneen pyynnön johdosta totean, että oikeusasiamiehellä ei ole toimivaltaa tässä suhteessa.

Muilta osin asiassa ei ilmennyt sellaista, josta minulla olisi syytä lausua enemmälti.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.1.3 esittämäni käsityksen Kainuun oikeusaputoimiston yleisen edunvalvonnan 2. yleisen edunvalvojan tietoon.

Samalla lähetän päätökseni tiedoksi johtavalle yleiselle edunvalvojalle ja Pohjois-Suomen maistraatin Kajaanin yksikölle. Maistraattia pyydän ilmoittamaan asian ratkaisusta myös muille asiassa selvityksiä antaneille.